

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 7647

10 Mayıs 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Arşiv, Askerî Tarih, Müzecilik ve Askerî Yayın Alanlarında İş Birliği Protokolü"nüñ onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

15 Eylül 2023

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

İLE

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

ARASINDA

ASKERÎ ARŞİV, ASKERÎ TARİH, MÜZECİLİK VE ASKERÎ YAYIN

ALANLARINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA ASKERİ ARŞİV, ASKERİ TARİH, MÜZECİLİK VE ASKERİ YAYIN
ALANLARINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" ya da "Taraflar" olarak adlandırılacaktır),

13 Eylül 2018 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Askerî İşbirliği Anlaşması (bundan böyle "Anlaşma" olarak adlandırılacaktır) dikkate alarak,

Askerî arşiv, askerî tarih, müzecilik ve askerî yayın alanlarında iş birliğini tesis etmeyi ve dostane ilişkileri daha fazla geliştirmeyi arzu ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE 1
AMAÇ**

Bu Protokol, askerî arşiv, askerî tarih, askerî müzecilik ve askerî yayın alanlarında Taraflar arasında iş birliğinin kurulmasını amaçlar.

**MADDE 2
TANIMLAR**

Bu Protokol'de yer alan aşağıdaki terimler karşılarında belirtilen anlamları ifade eder:

1) **Askerî Arşivler**, Tarafların Devletlerinin Silahlı Kuvvetlerine ait müze depolarında ve tesislerinde muhafaza edilen askerî tarih alanındaki kayıtlı belgelerdir.

2) **Askerî Tarih**, Tarafların Devletlerinin Silahlı Kuvvetlerinin tarihî süreç içerisindeki gelişimini ve bunların savaş veya barışta yürüttükleri her türlü olay ve konuları yazılı kaynaklar, arşiv belgeleri, görsel dokümanlar (resimler, metinler vb.) ve diğer arşiv ve müze materyalleri temelinde inceleyen sürekli bir faaliyettir.

3) **Müzecilik**, Tarafların Devletlerinin Silahlı Kuvvetlerinin geçmişte ve günümüzdeki tarihi ve teknik gelişimini yansıtan askerî müzelerin incelenmesine yönelik bilimsel bir disiplindir.

4) **Askerî Yayınlar**, tarih kitapları, askerî dergiler, makaleler ve askerî tarih alanındaki diğer çalışmalardır.

**MADDE 3
YETKİLİ MAKAMLAR**

1. Bu Protokol'ün uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,
Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti adına: Kazakistan Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.

2. Yetkili Makamların isimlerinin ya da görevlerinin deęiřmesi halinde Taraflar birbirlerini diplomatik kanallarla derhal bilgilendirir.

MADDE 4 **İŐ BİRLİęİ ALANLARI**

Taraflar arasındaki iŐ birlięi aŐaęıdaki alanları kapsar:

1. Askeri Tarih alıřmaları:

- 1) Arřiv koleksiyonlarında yer alan belgelerden ve askerî tarihî destekleyen dięer kaynaklardan yararlanarak ortak tarihe iliřkin hususların ortaya çıkarılması ve müřterek eserler hazırlanması;
- 2) Ortak tarihe iliřkin hazırlanan makale, bildiri, monografi ve biyografilerden oluŐan askerî yayınların karřılıklı olarak tarih arařtırmaları dergilerinde yayımlanması;
- 3) Askerî tarih alanındaki bilgi, yenilik ve arařtırmaların paylařımı;
- 4) Askerî tarih yazımına ve çalıřmalarına gerçekçi görüŐ kazandıracak tarihî bölgelerin karřılıklı incelenmesi.

2. Askeri Arřivler ve Askeri Tarih Belgeleri Depolayan Devlet Arřivleri:

- 1) Askerî tarih alanında elektronik ve kâğıt ortamlarındaki arřiv belgelerinin, görsel-iřitsel arřivlerin, bilgilerin, basılı kütüphane eserlerinin ve tecrübelerin karřılıklı deęiřimi;
- 2) Askerî arřivlerle ilgili uzmanların karřılıklı müřterek alıřmaları;
- 3) Askerî arřivler ve askerî tarih belgelerini depolayan devlet arřivleriyle ilgili karřılıklı ziyaretler ve kültürel faaliyetler;
- 4) Askerî arřiv ve ilgili dięer alanlara iliřkin kurs, konferans ve dięer faaliyetlerin düzenlenmesi;
- 5) Konuyla ilgili çalıřmalarda ve müřterek arařtırmalarda iŐ birlięi;
- 6) Kültürel faaliyetlerin düzenlenmesi ve icrası;
- 7) Askerî arřivler ve askerî tarih belgeleri depolayan devlet arřivleriyle ilgili bilgi, yayın ve dokümanların karřılıklı deęiřimi.

3. Müzecilik:

- 1) Eser temini ve restorasyonu konusunda uzmanların deęiřimi;
- 2) Eserlerin sergilenme ve depolanmasındaki güncel teknikler alanında iŐ birlięi;
- 3) Müzecilik alanında deneyimlerin paylařımı ve ilgili etkinliklere karřılıklı katılım;
- 4) Askerî müzelerin uzman ve ihtisas sahibi personelinin müřterek alıřmaları;
- 5) Ortak tarihe iliřkin projeler üretilmesi ve uygulamaya geçirilmesi (önemli gün ve olay vb.nin yıl dönümleri vs.).

MADDE 5
TARİHİ ARAŞTIRMALARDA İCRA YÖNTEMLERİ

1. Taraflar, askerî müzelerin yönetimi, eser temini ve restorasyonu konusunda uzman personel yetiştirir.
2. Taraflar aşağıdaki faaliyetler yoluyla tarihî araştırmalar yapar:
 - 1) Tarafların devletlerinin ortak tarihini ilgilendiren konularda bilgi, doküman, yayın ve deneyimlerin değişimi;
 - 2) Belgelere ait yapılan askerî yayınlar ve sergilerin açılması;
 - 3) Konferans ve seminerler icra edilmesi;
 - 4) Tarafların üzerinde mutabık kaldığı savaşlar, mücadeleler ve askerî seferlerle ilgili bilimsel araştırmaların icrası,
 - 5) Tarihî olaylara mekân teşkil eden alanların etüt edilmesi;
 - 6) Bu Protokol çerçevesinde araştırma ve incelemeler yapılması.

MADDE 6
GENEL ESASLAR

1. Askerî müzcelere, tarihî mekânlara, askerî arşivlere ve askerî tarih dokümanlarını muhafaza eden devlet arşivlerine ziyaretler, ilgili Tarafın devletinin kendi ulusal mevzuatına uygun olarak yapılır.
2. Tarafların devletlerinin müşterek tarihine veya sadece bir Tarafın devletinin tarihine ait dokümanların mikrofilmlerinin çekimi ve çoğaltılması Tarafların devletlerinin kendi ulusal mevzuatına uygun olarak yapılır.

MADDE 7
MALİ HUSUSLAR

Eğer başka bir şekilde mutabakata varılmazsa, Taraflar, bu Protokolün uygulanması ile ilgili masrafları kendi devletlerinin ulusal mevzuatlarına uygun olarak kendileri karşılayacaklardır.

MADDE 8
DİĞER HUSUSLAR

Bu Protokolde belirtilmeyen askerî arşiv, askerî tarih, müzecilik ve askerî yayın alanındaki diğer iş birliği konuları Anlaşma hükümlerine göre düzenlenir.

MADDE 9
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

Bu Protokolün uygulanmasından ve (veya) yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasındaki müzakere ve istişareler aracılığıyla çözüme kavuşturulur ve çözüm için herhangi bir ulusal, uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilmez.

MADDE 10
DÜZELTME VE GÖZDEN GEÇİRME

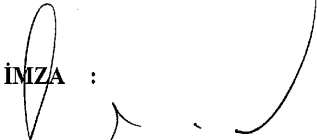
Tarafların karşılıklı mutabakatına tabi olarak bu Protokole yapılacak ekleme ve değişiklikler, bu Protokolün tamamlayıcı bir parçası olarak kabul edilecek ayrı protokoller şeklinde düzenlenir ve bu Protokolün Madde 11'de yer alan usullere uygun olarak yürürlüğe girer.

MADDE 11
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ, YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Protokol, Tarafların bu Protokolün yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alınmasını müteakip 30'uncu günde yürürlüğe girer.
2. Bu Protokol, 5 (beş) yıllık bir süre için akdedilmiştir ve yürürlük süresi, Taraflardan biri Protokolün yürürlük süresinin uzatılmayacağı diğer Tarafa diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmedikçe, otomatik olarak birer yıllık sürelerle uzar. Böyle bir durumda, bu Protokol bildirim alındığı tarihten 90 (doksan) gün sonra sona erer.
3. Bu Protokolün sona erdirilmesi, Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça Protokolün uygulanması sırasında başlatılmış faaliyetleri tamamlanuncaya kadar etkilemez.

19. Mayıs 2022 tarihinde Ankara'da her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Kazakça, İngilizce ve Rusça dillerinde iki asıl nüsha halinde imzalanmıştır. Yorumlanmasında farklılık olması durumunda Taraflar İngilizce metni esas alır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İMZA :

İSİM : Hulusi AKAR

UNVAN : Millî Savunma Bakanı

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İMZA :

İSİM : Korg.Ruslan ZHAXYLYKOV

UNVAN : Savunma Bakanı

ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ

МЕН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ

АРАСЫНДАҒЫ

ӘСКЕРИ АРХИВТЕР, ӘСКЕРИ ТАРИХ, МУЗЕЙТАНУ

ЖӘНЕ

ӘСКЕРИ ЖАРИЯЛАНЫМДАР

САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

ТУРАЛЫ

ХАТТАМА

**ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ МЕН
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ АРАСЫНДАҒЫ
ӘСКЕРИ АРХИВТЕР, ӘСКЕРИ ТАРИХ, МУЗЕЙТАНУ ЖӘНЕ ӘСКЕРИ
ЖАРИЯЛАНЫМДАР САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ТУРАЛЫ
ХАТТАМА**

Бұдан әрі «Тарап» немесе «Тараптар» деп аталатын Түркия Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі,

2018 жылғы 13 қыркүйектегі Түркия Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасындағы әскери ынтымақтастық туралы келісімді (бұдан әрі – «Келісім») назарға ала отырып,

достық қарым-қатынастарды одан әрі дамытуға және әскери архивтер, әскери тарих, музейтану мен әскери жарияланымдар саласында ынтымақтастықты орнатуға ұмтыла отырып,

төмендегілер туралы уағдаласты:

**1-БАП
МАҚСАТЫ**

Осы Хаттаманың мақсаты Тараптар арасында әскери архивтер, әскери тарих, музейтану және әскери жарияланымдар саласында ынтымақтастық орнату болып табылады.

**2-БАП
АНЫҚТАМАЛАР**

Осы Хаттамада пайдаланылатын анықтамалардың мынадай мағынасы бар:

1) Әскери архивтер – Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің музей қорлары мен объектілерінде сақталатын тіркелген әскери тарих құжаттары.

2) Әскери тарих – жазбаша дереккөздер, архив құжаттары, көрнекі құжаттар (суреттер, мәтіндер және т.б.) және басқа да архив және музей материалдары негізінде Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің тарихи дамуын, сондай-ақ олармен байланысты мәселелерді және бейбіт немесе соғыс уақытындағы оқиғаларды зерделеу жөніндегі үздіксіз қызмет.

3) Музейтану – Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің өткендегі, сонымен қатар қазіргі уақыттағы тарихи және техникалық дамуын бейнелейтін әскери музейлерді зерделеу бойынша ғылыми пән.

4) Әскери жарияланымдар – әскери тарих саласындағы тарихи кітаптар, әскери журналдар, мақалалар мен басқа да жұмыстар.

**3-БАП
ҮӘКІЛЕТТІ ОРГАНДАР**

1. Мыналар:

Түркия Республикасының Үкіметінен – Түркия Республикасының Ұлттық қорғаныс министрлігі;

Қазақстан Республикасының Үкіметінен – Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігі осы Хаттаманы іске асыру жөніндегі уәкілетті органдар болып табылады.

2. Уәкілетті органдардың атауы немесе функциялары өзгерген жағдайда Тараптар бұл туралы бірін-бірі дипломатиялық арналар арқылы дереу хабардар етеді.

4-БАП **ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ САЛАЛАРЫ**

Тараптар арасындағы ынтымақтастық мынадай салаларда жүзеге асырылады:

1. Әскери тарих бойынша зерттеулер:

1) жалпы тарих элементтерін айқындау және әскери тарихты растайтын архивтік коллекциялардың құжаттарын және басқа да көздерді пайдалана отырып, бірлескен жұмыстарды дайындау;

2) тарихи ғылыми журналдарда жалпы тарих бойынша мақалаларды, баяндамаларды, монографиялар мен өмірбаяндарды өзара әскери жариялау;

3) әскери тарих саласында ақпарат, инновациялар және зерттеулер алмасу;

4) әскери тарих жөніндегі жұмыстар мен зерттеулердің шынайы тәсілдеріне ықпал ететін тарихи жерлерді өзара зерделеу.

2. Әскери тарих бойынша құжаттар сақталатын әскери архивтер және мемлекеттік архивтер:

1) әскери тарих саласында электрондық немесе баспа жеткізгіштерде архивтік құжаттар, аудиовизуалды архивтер, ақпарат, кітапханалық басылымдар және тәжірибе алмасу;

2) әскери архивтер бойынша сарапшылардың бірлескен жұмыстары;

3) әскери тарих бойынша құжаттар сақталатын әскери архивтер мен мемлекеттік архивтер бойынша өзара сапарлар мен мәдени іс-шаралар;

4) әскери архивтерге және басқа да аралас салаларға байланысты курстар, конференциялар мен басқа да іс-шаралар өткізу;

5) аралас салалардағы және бірлескен зерттеулер жүргізу кезіндегі ынтымақтастық;

6) мәдени іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу;

7) әскери тарих бойынша құжаттар сақталатын әскери архивтер мен мемлекеттік архивтер туралы ақпарат, жарияланымдар мен құжаттарды өзара алмасу.

3. Музейтану:

1) жұмыстарды сатып алу және реставрациялау саласында сарапшылар алмасу;

2) экспонаттаудың және жұмыстарды сақтаудың қазіргі заманғы тәсілдері саласындағы ынтымақтастық;

3) музейтану саласында тәжірибе алмасу және аралас іс-шараларға өзара қатысу;

4) әскери музейлер сарапшылары мен мамандарының ынтымақтастығы;

5) жалпы тарих бойынша жобаларды әзірлеу және іске асыру (оның ішінде атаулы күндер оқиғалардың мерейтойлары және басқалары).

5-БАП
ТАРИХИ ЗЕРТТЕУЛЕР ЖҮРГІЗУ ӘДІСТЕРІ

1. Тараптар әскери музейлерді басқару, жұмыстарды сатып алу және реставрациялау бойынша мамандандырылған персоналды оқытады.
2. Тараптар мынадай қызмет түрлері арқылы тарихи зерттеулерді жүргізеді:
 - 1) Тараптар мемлекеттерінің жалпы тарихы бойынша ақпарат, құжаттар, әскери жарияланымдар және тәжірибе алмасу;
 - 2) құжаттарды әскери жариялау және көрмелер ұйымдастыру;
 - 3) конференциялар мен семинарлар ұйымдастыру;
 - 4) Тараптар уағдаласқан соғыстар, қақтығыстар мен әскери кампаниялар бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу;
 - 5) тарихи оқиғалар болған жерлерді зерделеу;
 - 6) осы Хаттама шеңберінде зерттеулер мен ізденістер жүргізу.

6-БАП
ОРТАҚ ҚАҒИДАТТАР

1. Әскери тарих бойынша құжаттар сақталатын әскери музейлерге, тарихи жерлерге, әскери архивтерге және мемлекеттік архивтерге бару тиісті Тарап мемлекетінің ұлттық заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.
2. Тараптар мемлекеттерінің ортақ тарихына немесе бір Тарап мемлекетінің тарихына байланысты құжаттарға микрофильмдер дайындау және көбейту Тараптар мемлекеттерінің ұлттық заңнамаларына сәйкес жүзеге асырылады.

7-БАП
ҚАРЖЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Егер өзгеше келісімесе, Тараптар осы Хаттаманы іске асыру жөніндегі шығыстарды өз мемлекеттерінің ұлттық заңнамаларына сәйкес дербес көтереді.

8-БАП
БАСҚА МӘСЕЛЕЛЕР

Әскери архивтер, әскери тарих, музейтану мен әскери жарияланымдар саласындағы ынтымақтастықтың осы Хаттамада көзделмеген басқа мәселелері Келісім ережелеріне сәйкес реттеледі.

9-БАП
ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ

Осы Хаттаманың ережелерін қолдануға және (немесе) түсіндіруге қатысты даулар Тараптар арасындағы консультациялар мен келіссөздер арқылы шешіледі және шешу үшін ешқандай ұлттық немесе халықаралық сотқа, немесе үшінші тарапқа берілмейді.

10-БАП
ТҮЗЕТУЛЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР

Осы Хаттамаға Тараптардың өзара келісімі бойынша оның ажырамас бөлігі болып табылатын өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін, олар жеке хаттамалармен ресімделеді және осы Хаттаманың 11-бабында көзделген тәртіппен күшіне енеді.

11-БАП

КҮШНЕ ЕНУІ, ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ

ҚОЛДАНЫСЫН ТОҚТАТУ

1. Осы Хаттама оның күшіне енуі үшін қажетті мемлекетшілік рәсімдерді Тараптардың орындағаны туралы жазбаша хабарламалардың соңғысы дипломатиялық арналар арқылы алынғаннан кейін 30 (отызыншы) күні күшіне енеді.
2. Осы Хаттама 5 (бес) жыл мерзімге жасалады және, егер Тараптардың бірі екінші Тарапты өзінің оның қолданысын ұзартпау ниеті туралы дипломатиялық арналар арқылы жазбапа нысанда хабардар етпесе, оның қолданысы бір жылдық кезеңдерге автоматты түрде ұзартылады. Мұндай жағдайда осы Хаттама осындай хабарлама алынған күннен бастап 90 (тоқсан) күн өткеннен кейін өз қолданысын тоқтатады.
3. Осы Хаттаманың қолданысын тоқтату, егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, оның қолданысы барысында басталған іс-шаралар аяқталғанға дейін олардың орындалуына ықпал етпейді.

2022 жылғы «10» мамырда Анкара қаласында түрік, қазақ, ағылшын және орыс тілдерінде екі төлнұсқа данада жасалды, әрі барлық мәтіндер бірдей төнтүнұсқалы болып табылады. Түсіндіруде айырмашылықтар болған жағдайда Тараптар ағылшын тіліндегі мәтінге жүгінеді.

ТҮРКИЯ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҮКІМЕТІ ҮШІН

Hulusi AKAR

Ұлттық қорғаныс министрі

КАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҮКІМЕТІ ҮШІН

Генерал-полковник

Руслан ЖАҚСЫЛЫҚОВ

Қорғаныс министрі

ПРОТОКОЛ

МЕЖДУ

ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ТУРЕЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ

И

ПРАВИТЕЛЬСТВОМ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

О СОТРУДНИЧЕСТВЕ В ОБЛАСТИ

ВОЕННЫХ АРХИВОВ, ВОЕННОЙ ИСТОРИИ, МУЗЕЕВЕДЕНИЯ

И ВОЕННЫХ ПУБЛИКАЦИЙ

ПРОТОКОЛ
между Правительством Турецкой Республики и
Правительством Республики Казахстан
о сотрудничестве
в области военных архивов, военной истории, музееведения
и военных публикаций

Правительство Турецкой Республики и Правительство Республики Казахстан (далее именуемые «Сторона» или «Стороны»),

принимая во внимание Соглашение между Правительством Турецкой Республики и Правительством Республики Казахстан о военном сотрудничестве от 13 сентября 2018 года (далее – «Соглашение»),

стремясь к дальнейшему развитию дружественных отношений и установлению сотрудничества в области военных архивов, военной истории, музееведения и военных публикаций,

договорились о нижеследующем:

Статья 1
Цель

Целью настоящего Протокола является установление сотрудничества между Сторонами в области военных архивов, военной истории, музееведения и военных публикаций.

Статья 2
Определения

Определения, используемые в настоящем Протоколе, имеют следующее значение:

- 1) военные архивы – зарегистрированные документы военной истории, хранящиеся в музейных фондах и объектах вооруженных сил государств Сторон;
- 2) военная история – непрерывная деятельность по изучению исторического развития вооруженных сил государств Сторон, а также связанных с ними вопросов и событий в мирное или военное время, на основе письменных источников, архивных документов, визуальных документов (изображения, тексты и т.д.) и других архивных и музейных материалов;
- 3) музееведение – научная дисциплина по изучению военных музеев, которые отражают историческое и техническое развитие вооруженных сил государств Сторон как в прошлом, так и в настоящее время.
- 4) военные публикации – исторические книги, военные журналы, статьи и другие работы в области военной истории.

Статья 3
Уполномоченные органы

1. Уполномоченными органами по реализации настоящего Протокола являются:
от Правительства Турецкой Республики - Министерство национальной обороны Турецкой Республики,
от Правительства Республики Казахстан - Министерство обороны Республики Казахстан.

2. В случае изменения наименования или функций уполномоченных органов, Стороны незамедлительно уведомляют об этом друг друга по дипломатическим каналам.

Статья 4 **Сферы сотрудничества**

Сотрудничество между Сторонами осуществляется в следующих сферах:

1. Исследования по военной истории:

- 1) определение элементов общей истории и подготовка совместных работ с использованием документов архивных коллекций и других источников, подтверждающих военную историю;
- 2) взаимные военные публикации статей, докладов, монографий и биографий по общей истории в исторических научных журналах;
- 3) обмен информацией, инновациями и исследованиями в области военной истории;
- 4) взаимное изучение исторических мест, которые повлияют на реалистичный подход к работам и исследованиям по военной истории.

2. Военные архивы и государственные архивы, хранящие документы по военной истории:

- 1) обмен архивными документами на электронных или печатных носителях, аудиовизуальными архивами, информацией, библиотечными изданиями и опытом в области военной истории;
- 2) совместные работы экспертов по военным архивам;
- 3) взаимные визиты и культурные мероприятия по военным архивам и государственным архивам, хранящим документы по военной истории;
- 4) организация курсов, конференций и других мероприятий, связанных с военными архивами и другими смежными областями;
- 5) сотрудничество в смежных областях и при проведении совместных исследований;
- 6) организация и проведение культурных мероприятий;
- 7) взаимный обмен информацией, публикациями и документами о военных архивах и государственных архивах, хранящих документы по военной истории.

3. Музееведение:

- 1) обмен экспертами в области приобретения и реставрации работ;
- 2) сотрудничество в области современных способов экспонирования и хранения работ;
- 3) обмен опытом в области музееведения и взаимное участие в смежных мероприятиях;
- 4) сотрудничество экспертов и специалистов военных музеев;
- 5) разработка и реализация проектов по общей истории (в том числе юбилей знаменательных дат и событий и другое).

Статья 5

Методы проведения исторических исследований

1. Стороны обучают специализированный персонал по управлению военными музеями, приобретению и реставрации работ.
2. Стороны проводят исторические исследования посредством следующих видов деятельности:
 - 1) обмен информацией, документами, военными публикациями и опытом по общей истории государств Сторон;
 - 2) военная публикация документов и организация выставок;
 - 3) организация конференций и семинаров;
 - 4) проведение научных исследований по войнам, конфликтам и военным кампаниям, по которым Стороны договорились;
 - 5) изучение мест исторических событий;
 - 6) проведение исследований и изысканий в рамках настоящего Протокола.

Статья 6

Общие принципы

1. Посещение военных музеев, исторических мест, военных архивов и государственных архивов, хранящих документы по военной истории, осуществляется в соответствии с национальным законодательством государства соответствующей Стороны.
2. Изготовление и размножение микрофильмов к документам, связанным с общей историей государств Сторон или историей государства одной Стороны, осуществляются в соответствии с национальными законодательствами государств Сторон.

Статья 7

Финансовые вопросы

Если не будет согласовано иное, Стороны самостоятельно несут расходы по реализации настоящего Протокола в соответствии с национальными законодательствами своих государств.

Статья 8

Прочие вопросы

Прочие вопросы сотрудничества в области военных архивов, военной истории, музеев и военных публикаций, не предусмотренные в настоящем Протоколе, регулируются в соответствии с положениями Соглашения.

Статья 9

Урегулирование споров

Споры относительно применения и (или) толкования положений настоящего Протокола, разрешаются путем консультаций и переговоров между Сторонами и не передаются для разрешения ни в какой национальный или международный суд, или третьей стороне.

Статья 10

Поправки и дополнения

По взаимному согласию Сторон в настоящий Протокол могут быть внесены изменения или дополнения, являющиеся его неотъемлемыми частями, которые оформляются отдельными протоколами и вступают в силу в порядке, предусмотренном статьей 11 настоящего Протокола.

Статья 11

Вступление в силу, срок и прекращение действия

1. Настоящий Протокол вступает в силу на 30 (тридцатый) день после получения по дипломатическим каналам последнего из письменных уведомлений Сторон о выполнении внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.
2. Настоящий Протокол заключается на 5 (пять) лет, и его действие автоматически продлевается на одногодичные периоды, если одна из Сторон не уведомит другую Сторону в письменной форме по дипломатическим каналам о своем намерении не продлевать его действие. В таком случае, действие настоящего Протокола прекращается по истечению 90 (девяносто) дней со дня получения такого уведомления.
3. Прекращение действия настоящего Протокола не повлияет на выполнение мероприятий, начатых в ходе его действия до их завершения, если Стороны не договорятся об ином.

Совершен в городе Анкара «10» мая 2022 года в двух экземплярах на турецком, казахском, английском и русском языках, причем все тексты являются равно аутентичными. В случае расхождения при толковании, Стороны обращаются к тексту на английском языке.

За Правительство
Турецкой Республики

Halis AKAR

Министр национальной обороны

За Правительство
Республики Казахстан

Генерал-полковник

Руслан Жаксылыков

Министр обороны

PROTOCOL

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

AND

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

**CONCERNING COOPERATION IN THE FIELD OF
MILITARY ARCHIVES, MILITARY HISTORY, MUSEOLOGY
AND MILITARY PUBLICATIONS**

**PROTOCOL BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
CONCERNING COOPERATION IN THE FIELD OF MILITARY ARCHIVES,
MILITARY HISTORY, MUSEOLOGY AND MILITARY PUBLICATIONS**

The Government of the Republic of Türkiye and the Government of the Republic of Kazakhstan (hereinafter referred to as the "Party" and the "Parties"),

Considering the Agreement Between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Kazakhstan on Military Cooperation signed on 13 September 2018 (hereinafter "the Agreement"),

Desiring to further develop friendly relations and establish cooperation in the field of military archives, military history, museology and military publications,

Have agreed upon the following:

**ARTICLE 1
PURPOSE**

This Protocol aims to establish cooperation between the Parties, concerning military archives, military history, military museology, and military publications.

**ARTICLE 2
DEFINITIONS**

The definitions used in this Protocol shall have the following meanings:

- 1) **Military Archives** means registered documents of military history which have been kept at museum storages and facilities of the Armed Forces of the States of the Parties.
- 2) **Military History** means a continuous activity that explores the historical development of the Armed Forces of the States of the Parties, as well as all the issues and events they are concerned with in peace or war time, on the basis of written sources, archival documents, visual documents (images, texts, etc.) and other archival and museum materials.
- 3) **Museology** means scientific discipline for the study of the military museums reflecting the historical and technical development of the Armed Forces of the States of the Parties in the past and present time.
- 4) **Military Publications** means history books, military journals, articles and other works in the field of military history.

**ARTICLE 3
COMPETENT AUTHORITIES**

1. The Competent Authorities for the implementation of this Protocol are:

For the Government of the Republic of Türkiye: the Ministry of National Defence of the Republic of Türkiye,

For the Government of the Republic of Kazakhstan: the Ministry of Defence of the Republic of Kazakhstan.

2. In case of any change in the name or functions of the Competent Authorities, Parties shall immediately inform each other about it by diplomatic channels.

ARTICLE 4 FIELDS OF COOPERATION

The Cooperation between the Parties shall include the following fields:

1. Military History Studies:

- 1) Determining the elements of common history and preparing joint works, taking advantage of the documents in the archival collections and other sources supporting military history;
- 2) Mutual military publications of articles, papers, monographs and biographies on common history in historical research journals;
- 3) Sharing of information, innovations and researches in the field of military history;
- 4) Mutual examination of historical territories that are bound to bring a realist approach to military history writing and studies.

2. Military Archives and State Archives that Store Documents on Military History:

- 1) Exchange of archive documents on electronic and paper mediums, audio-visual archives, information, library imprints, and experiences in the field of military history;
- 2) Mutual joint works by experts on military archives;
- 3) Mutual visits and cultural activities regarding military archives and state archives that store documents on military history;
- 4) Organizing courses, conferences and other activities concerning military archives and other related areas;
- 5) Cooperation in the fields of related studies and joint researches;
- 6) Organization and execution of cultural activities;
- 7) Mutual exchange of information, publications and documents on military archives and state archives that store documents on military history.

3. Museology:

- 1) Exchange of experts in the fields of acquisition and restoration of works;
- 2) Cooperation in the field of current techniques in exhibiting and storing the works;
- 3) Exchange of experiences in the field of museology and mutual participation in related activities;
- 4) Collaboration of experts and specialized personnel from the military museums;
- 5) Production and implementation of projects on common history (including anniversaries of significant dates and events, etc.).

ARTICLE 5
METHODS OF CONDUCTING HISTORICAL RESEARCHES

1. Parties shall train specialized personnel on military museum management, acquisition and restoration of works.
2. Parties shall conduct historical researches through the following activities:
 - 1) Exchange of information, documents, publications and experiences regarding the common history of the states of the Parties;
 - 2) Military publication of documents and organization of exhibitions;
 - 3) Organization of conferences and seminars;
 - 4) Carrying out scientific researches on wars, conflicts and military campaigns which Parties agree on;
 - 5) Conducting studies on the sites of historical events;
 - 6) Carrying out researches and investigations within the frame of this Protocol.

ARTICLE 6
GENERAL PRINCIPLES

1. Visits to military museums, historical sites, military archives, and state archives that store documents on military history shall be carried out in accordance with the national legislation of the state of the relevant Party.
2. Producing and reproducing microfilms of documents related to the common history of the states of the Parties or the history of the state of one Party shall be done in accordance with the national legislation of the states of the Parties.

ARTICLE 7
FINANCIAL MATTERS

Unless otherwise agreed upon, the Parties shall individually bear costs related to the implementation of this Protocol in accordance with the national legislations of their states.

ARTICLE 8
OTHER ISSUES

Other issues of cooperation in the field of military archives, military history, museology and military publications, not specified in this Protocol, shall be regulated in accordance with the provisions of the Agreement.

ARTICLE 9
SETTLEMENT OF DISPUTES

Any disputes arising from the implementation and (or) interpretation of this Protocol shall be settled by consultations and negotiations between the Parties and shall not be referred for settlement to any national or international tribunal or to any third party.

ARTICLE 10
AMENDMENT AND REVIEW

Additions and amendments to this Protocol subject to mutual consent of the Parties shall be formalized as separate protocols, considered as an integral part of this Protocol, and enter into force in accordance with the procedures set forth in Article 11 of this Protocol.

ARTICLE 11
ENTRY INTO FORCE, DURATION AND TERMINATION

1. This Protocol shall enter into force on the 30th days after receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force.
2. This Protocol is concluded for a period of 5 (five) years and its duration shall be extended automatically for one-year periods unless one of the Parties notifies the other Party in writing through diplomatic channels of not extending the duration of the Protocol. In such case, this Protocol terminates after 90 (ninety) days from the date of the receipt of such notification.
3. Termination of this Protocol shall not affect the implementation of activities initiated during its operation until their completion, unless the Parties agree otherwise.

Done in Ankara on 1st May 2022, in two original copies in Turkish, Kazakh, English and Russian languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the Parties shall refer to the English text.

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TÜRKİYE**

SIGNATURE:

NAME: Hulusi AKAR

TITLE: Minister of National Defence

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

SIGNATURE:

NAME: Lt.Gen. Ruslan ZHAXYLYKOV

TITLE: Minister of Defence